



Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 25 november 2009
Agendapuntnr. 22

Datum 20 oktober 2009
Bijlage Overzichtskaart variant
'oplossing knelpunt Achterbroek'
ter plaatse

Onderwerp aanvraag krediet watersysteemoptimalisatie Achterbroek

1. Inleiding

Het watersysteem bij buurtschap Achterbroek, gemeente Bergambacht, geeft een stremming van de afvoer naar het gemaal M. Verdoold Cz. Vanwege toename van de bemalingscapaciteit van dit gemaal wordt het knelpunt in de toekomst groter. Voor een optimale watersysteembeheersing is oplossing hiervan noodzakelijk.

De watersysteemoptimalisatie Achterbroek, gemeente Bergambacht, is opgenomen in de module 4 van de Landinrichting Krimpenerwaard.

In onderstaande tabel wordt de voorgaande besluitvorming in uw vergadering samengevat:

datum VV	besluit (op hoofdlijnen) over project derde hoofdgemaal Krimpenerwaard
September 2006	Vaststelling notitie 'Naar een nieuw watersysteem Krimpenerwaard'
Juni 2007	Vorbereidingskrediet knelpunt Achterbroek (€ 170.000,- waarvan € 70.000,- ILG bijdrage)
November 2008	Ontwerpplan knelpunt Achterbroek, variant by-pass (niet vastgesteld)

In 2009 zijn twee varianten nader onderzocht, namelijk a) beperkte oplossing van het knelpunt binnen het maximum budget van de landinrichting Krimpenerwaard en b) oplossing van het knelpunt ter plaatse.

Het college van D&H heeft op 20 oktober 2009 ingestemd met de nieuwe voorkeursvariant.

2. Voorstel

Wij stellen u voor:

- een krediet van € 1.430.000 beschikbaar te stellen voor de oplossing van dit knelpunt.
- de subsidie van € 715.000,- te verkrijgen via ILG als inkomsten in de begroting op te nemen.

3. Achtergrondinformatie

In het kader van de landinrichting Krimpenerwaard wordt het watersysteem van de Krimpenerwaard opnieuw ingericht. De hoofdlijnen voor het ontwerp van het nieuwe watersysteem zijn vastgelegd in de notitie 'Naar een nieuw watersysteem in de Krimpenerwaard'. Essentieel hierin is de vervanging van oude poldergemalen door hoofdgemalen die het oppervlaktewater uitslaan vanuit de polder naar de omliggende rivieren. Hiertoe wordt de capaciteit van het huidige gemaal M. Verdoold Cz. vergroot. Het knelpunt wordt groter als gevolg van deze (noodzakelijke) capaciteitsuitbreiding. Om de toevoer naar het gemaal te borgen, moet knelpunt Achterbroek worden opgelost.

In uw vergadering van 26 november 2008 is 'ontwerpplan watersysteemoptimalisatie Achterbroek en Stolwijkse Boezem' aangehouden. Bezwaren waren er op de volgende punten: 1) financiën, 2) inpassing recreatie (doorvoerhoogte brug bij de Tiendweg, gemeente Ouderkerk a/d IJssel), 3) (noodzaak tot) onteigening, 4) locatie oplossing knelpunt (dit gebeurt niet ter plaatse maar 'elders') en 5) aantasting van het cultuurhistorisch landschap.

Op grond van deze bezwaren zijn opnieuw meerdere varianten bekeken. Deze zijn:

- 1) variant ontwerpplan (november 2008),
- 2) basisvariant 'by-pass' (oktober 2007),
- 3) variant 'oplossing van het knelpunt ter plaatse',
- 4) variant 'maximum budget € 500.000,-' en
- 5) variant 'niets doen'.

Alle varianten zijn qua kosten, doorlooptijd, kwaliteit en risico's vergeleken met elkaar.

Variant 1 scoorde gunstig op doorlooptijd; de kosten zijn echter hoger dan bij de basisvariant en eventuele andere opties. Eind 2008 bleek echter dat één grondeigenaar toch niet in wenste te stemmen met het plan, waardoor oplossing van het knelpunt naar verwachting pas in 2014 kan plaatsvinden.

Vanwege lagere realisatiekosten is ook variant 2 (basisvariant by-pass) meegenomen in de variantenafweging. Deze bleek, op grond van huidige inzichten, duurder dan de variant van oplossing van het knelpunt ter plaatse. Vanwege bezwaar van grondeigenaren zal ook deze variant naar verwachting pas gereed zijn in 2014.

Tot 2009 was het zeer lastig het knelpunt ter plaatse op te lossen vanwege de beperkte mogelijkheden aldaar. In het voorjaar van 2009 werd duidelijk dat er een economisch gunstigere oplossing mogelijk was ter plaatse van het knelpunt zelf, vanwege een huis dat te koop werd aangeboden.

De variant 3 ('oplossing van het knelpunt ter plaatse') is hiertoe opnieuw onderzocht. In een eerder stadium is deze variant afgefallen omdat de kosten van aankoop en sloop van een huis tot hoge kosten en vertraging als gevolg van juridische procedures zou leiden. Inmiddels staat een (andere) woning ter plaatse in de verkoop en is de interesse bij het hoogheemraadschap gepeild.

Variant 3 is te realiseren voor € 1.600.000,-, exclusief dekking uit de exploitatie. Deze variant bestaat uit een plaatbrug, aankoop en sloop van een huis en het graven van twee watergangen. Tevens wordt ten noorden en ten zuiden van Achterbroek de watergang uitgebaggerd en verbreed door het weggraven van 'onderwatereilanden'.

Variant 4 bestaat uit de meest effectieve optie om het knelpunt op te lossen 'binnen maximaal budget' (€ 500.000,-). Dit bleek realisatie van een brede brug in de watergang ten westen van de Snippegagerskade te zijn. Naar schatting draagt deze maatregel voor maximaal 20% bij aan de oplossing van het knelpunt. In de toekomst kan dan alsnog de benodigde grond worden aangekocht waardoor het knelpunt geheel is op te lossen. De totale kosten zullen dan in ieder geval hoger zijn dan voor de oplossing 'knelpunt ter plaatse'.

De laatste variant is 'niets doen'. De afgelopen twintig jaar is meermalen lokale wateroverlast opgetreden in dit bemalingsvak. Uit de kosten-baten analyse blijkt dat het nemen van maatregelen in calamiteitensituaties (in combinatie met de kans op voorkomen daarop) kostbaarder is, dan oplossing van het knelpunt voor de komende 100 jaar.

Ter illustratie hierbij: inhuur van tijdelijke bemaling in dit bemalingsvak ten tijde van wateroverlast kostte € 60.000,- per week (bron: rapportage wateroverlast 1997). Derhalve wordt niet geadviseerd 'niets' aan het knelpunt te doen.

Op basis van kosteneffectiviteit is gekozen voor variant 3, 'oplossing van het gehele knelpunt ter plaatse', mede gebaseerd op de actuele ontwikkelingen.

Het voorliggend ontwerp wordt 'op hoofdlijnen' gekenmerkt door:

- a) verbreding/aanpassing van de Molenvliet ten zuiden van het buurtschap;
- b) aanleg van een brug in buurtschap Achterbroek;
- c) verdieping van de watergangen in het ontwerptra e in buurtschap Achterbroek;
- d) verbreding watergang ter plekke van Achterbroek 59 en
- e) verbreding/aanpassing van de Stolwijkse Boezem ten noorden van het buurtschap.

De watergangen worden uitgebaggerd. Daar waar 'onderwater' eilanden aanwezig zijn, worden deze verwijderd.

De ontwerptekeningen liggen voor u ter inzage bij het bestuurssecretariaat.

Er is een herzien ontwerpplan opgesteld. In maart 2010 wordt het definitief ontwerpplan inclusief nota van beantwoording en zienswijzen aan uw vergadering voorgelegd.

4. Motivering voorstel

Redenen voor oplossing van het knelpunt Achterbroek zijn:

- 1) de capaciteit van het (vernieuwd) gemaal M. Verdoold Cz. kan niet volledig worden ingezet vanwege het extra verval over de kunstwerken en verhang over de watergangen;
- 2) bij oplossing van dit knelpunt is er geen kostenverhoging bij gemaal M. Verdoold Cz. noodzakelijk door extra aanpassingen aan de fundering (waarbij de pompen dieper geplaatst moeten worden en op die wijze de aanvoer gegarandeerd blijft);
- 3) kostenbesparing wordt gerealiseerd als gemaal M. Verdoold Cz. volledig kan worden ingezet door oplossing van het knelpunt bij Achterbroek, omdat in dat geval een tweede gemaal met relatief hoge vaste kosten (kruising met de waterkering) niet noodzakelijk is.
- 4) het verval en verhang in de watergangen (Stolwijkse Boezem, Molenvliet) resp. de stroomsnelheid wordt gereduceerd zodanig dat wordt voldaan aan landelijke en eigen normen en beleid;
- 5) stroomsnelheden langs kunstwerken (bruggen) worden gereduceerd zodanig dat wordt voldaan landelijke en eigen normen en beleid;
- 6) benodigde afmetingen voor kunstwerken en watergangen bij vergunningsaanvragen kunnen niet worden afgedwongen en handhaving op kunstwerken en watergangen die niet aan de Keur of legger voldoen zal moeilijker verlopen als knelpunt Achterbroek een voorbeeld blijft waar we zelf niet aan onze normen en beleid voldoen.

Zonder oplossing van het knelpunt zal er sneller wateroverlast optreden. Tevens zal de duur van de wateroverlast toenemen, omdat het water minder snel kan worden afgevoerd als het knelpunt niet is opgelost.

Op basis van de voorkeursvariant (integraal ontwerp) wordt een krediet aangevraagd. Het betreft een krediet voor:

- 1) resterende werkzaamheden voorbereiding;
- 2) grondverwerving;
- 3) bouwrijp maken van het terrein;
- 4) voorbereiding van faseringen ten behoeve van de watersysteemoptimalisatie Achterbroek;
- 5) realisatie van een brug in buurtschap Achterbroek;
- 6) sloop van een huis en ombouw naar watergang in het buurtschap zelf;
- 7) verbreding (en aanleg) van de watergang ten zuiden van het buurtschap;
- 8) verbreding van de watergang ten noorden van het buurtschap.

De watergangen worden verbreed om de toevoer naar het gemaal te garanderen.

Oplossing van het knelpunt Achterbroek – in combinatie met realisatie van het gemaal met een grotere pompcapaciteit – maakt deel uit van het watergebiedsplan Krimpenerwaard. Door realisatie van deze maatregelen voldoet het watersysteem aan de (landelijke) normen en het beleid.

5. Gevolgen/consequenties

Financieel

De totale kosten voor het werk worden geraamd op € 2,0 miljoen inclusief alle bijkomende kosten en BTW.

Op dit moment is één krediet gevoteerd in relatie tot dit project, namelijk:

- Een voorbereidingskrediet van € 170.000,-, ten behoeve van de watersysteemoptimalisatie Achterbroek. Hiervan resteert, exclusief de personele kosten waarvoor geen gelden zijn aangevraagd in juni 2007, nog € 30.000,- (bron: voortgangsrapportage 2^e kwartaal 2009, 6/8/2009).
- Er is een subsidie beschikbaar van € 70.000,- via de ILG regeling van de provincie Zuid-Holland. Dit is 50% van het gevoteerde bedrag, exclusief de kosten projectmanagement.

De raming van het benodigd uitvoeringskrediet is als volgt opgebouwd:

Uitgaven, totaal	€	2,0 mln
Dekking vanuit exploitatie	€	0,40 mln -/-
		<hr/>
Investering, totaal	€	1,60 mln
Reeds beschikbaar gestelde kredieten, voorbereidingskrediet	€	0,17 mln -/-
		<hr/>
Benodigde uitvoeringskrediet knelpunt Achterbroek	€	1,43 mln -/-
		<hr/>
Subsidies, provincie Zuid-Holland i.k.v. ILG, realisatie (50% nog te verkrijgen, totaal)	€	0,73 mln
Subsidies, provincie Zuid-Holland i.k.v. ILG, voorbereiding (50% conform VV-voorstel juni 2007)	€	0,07 mln
		<hr/>
Maximale (project)investering HHSK bij 50% ILG subsidie Realisatie en voorbereiding tezamen	€	0,80 mln

Toelichting

Het resterende te voteren krediet bedraagt € 1.430.000,-.

Deze netto investering van € 1.430.000,- maakt deel uit van het Watergebiedsplan Krimpenerwaard. Deze investering is voorzien in het investeringsprogramma Waterbeheerplan 2007-2010 van de programmabegroting 2009-2013 onder nummer 21: Veenweidepact Krimpenerwaard.

De provincie Zuid-Holland verstrekt een bijdrage voor dit project. Conform module 4 van de Landinrichting Krimpenerwaard is dit minimaal € 215.000,-. In verband met de raming is de Provincie Zuid-Holland gevraagd om een totale bijdrage van € 800.000,-. Het college van Gedeputeerde Staten zal voor 26 november 2009 hebben besloten welke bijdrage wordt verstrekt.

Indien deze minder dan € 800.000,- zal zijn, zal het restant worden gedekt vanuit het watergebiedsplan Krimpenerwaard, investeringsprogramma Waterbeheerplan 2007-2010 van de programmabegroting 2009-2013 onder nummer 21: Veenweidepact Krimpenerwaard.

Bouwrente

Aan het gevraagde netto investeringsbedrag dient een opslag te worden toegevoegd ten behoeve van de te betalen bouwrente. Dit conform het besluit van uw vergadering d.d. 7

oktober 2009 op het 'voorstel voor aanvullend krediet i.v.m. bouwrente'. Bouwrente is rente die wordt toegevoegd aan de vervaardigingsprijs van materiële vaste activa. Hiermee wordt de rente toegevoegd aan investeringen in plaats van gefinancierd te worden vanuit de exploitatie. In de Voorjaarsnota 2009 zijn de investeringsplannen die daarvoor in aanmerking komen verhoogd met de bouwrente.

De opslag is een percentage van 4,1% over de uitgaven in de tijd van de investering en bedraagt voor deze kredietaanvraag € 30.000,-.

Personeel

Geen personele consequenties.

Juridisch / Risico's

Het aangepast ontwerpplan Watersysteemoptimalisatie Achterbroek en Stolwijkse Boezem, door uw vergadering vast te stellen in maart 2010, voorziet in de aankoop van de benodigde gronden.

Voor de realisatie van de verbreding van de watergangen zijn gronden benodigd, die deels in eigendom zijn van derden. In eerste instantie wordt in goed onderling overleg met de eigenaar getracht de benodigde gronden aan te kopen. Levert dit geen resultaat op dan voorziet het plan in een procedure tot ontneming van de benodigde gronden.

De ontnemingsprocedure kan bestaan uit onteigening van de benodigde gronden op basis van de Onteigeningswet of het aanbrenge van een verandering in de staat van de benodigde gronden op basis van de Waterstaatswet 1900. Afhankelijk van het te ontnemen oppervlak in relatie tot het totale oppervlak van een particulier wordt de ontneming gerealiseerd door het instrumentarium van de Waterstaatswet 1900 (gering te ontnemen oppervlak ter grootte van maximaal 5% van het totale oppervlak van het perceel/kavel) of de Onteigeningswet (groter oppervlak). In beide gevallen wordt een schadevergoeding toegekend op basis van artikel 40 van de Onteigeningswet (volledige schadeloosstelling).

De belangrijkste risico's bij realisatie van dit project zijn:

- 1) de aankoop (en sloop) van het huis is duurder dan verwacht;
- 2) de grondverwerving kan niet op minnelijke wijze plaatsvinden;
- 3) schade in de directe omgeving van de brug of te slopen huis treedt op tijdens uitvoering en
- 4) de bodemverontreiniging in het gebied blijkt ernstiger en/of anders ruimtelijk verspreid.

Voor deze risico's zijn bedragen opgenomen in de raming, gebaseerd op huidige inzichten.

6. Communicatie

Bij overlegstructuren in het kader van het Veenweidepact wordt de verdere voorbereiding voor de watersysteemoptimalisatie bij buurtschap Achterbroek besproken. In het verlengde daarvan wordt de omgeving geïnformeerd.

Conform het communicatieplan wordt er met de omgeving gecommuniceerd tijdens de voorbereiding en realisatie middels een informatiebijeenkomst, (nieuws-)brieven en internet. Direct omwonenden zijn en worden regelmatig bezocht, om eventuele klachten als gevolg van overlast bij realisatie tot een minimum te beperken.

Aan het einde van de voorbereiding wordt met name de fasering van de bouwactiviteiten gecommuniceerd. Tijdens de realisatie wordt specifiek aandacht gegeven aan bouwactiviteiten die invloed (kunnen) hebben op de omgeving.

7. Verdere aanpak, procedure, tijd/planning

Na de kredietvotering zal de voorbereiding voor het ontwerp definitief worden gemaakt en wordt een bestek en begroting opgesteld.

Uitgangspunt is dat de verwerving van de benodigde gronden minnelijk plaatsvindt. Het is niet uitgesloten dat wanneer met minnelijke verwerving geen resultaten worden behaald, het middel van onteigening wordt ingezet. Hiertoe zal een (herzien) ontwerpplan 'Watersysteemoptimalisatie Achterbroek en Stolwijkse Boezem' worden opgesteld welke ter vaststelling wordt voorgelegd aan uw vergadering in maart 2010. Dit plan is nodig om mogelijke onteigening uit te kunnen voeren.

Start van de bouwwerkzaamheden zal plaatsvinden in oktober 2010. Oorzaak hiervoor is dat rekening moet worden gehouden met het broedseizoen op basis van de Flora- en Faunawet; er is reeds een ontheffing verkregen.

Het werk wordt naar verwachting in 2011 opgeleverd.

De 'watersysteemoptimalisatie Achterbroek' is qua planning en doel afgestemd met 'de vernieuwing en realisatie van gemaal M. Verdoold Cz. en de verbreding van het noordelijk gedeelte van de Stolwijkse Boezem'. Oplossing van dit knelpunt is, evenals het te vernieuwen en te restaureren gemaal M. Verdoold Cz.', voorzien in 2011.

8. Evaluatie

Gedurende de voorbereiding en realisatie van de werken wordt op gezette tijden getoetst bij werken op de volgende aspecten: kosten, planning, kwaliteit en risico's. Na afloop van de werken volgt een algehele evaluatie.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters

Bijlage:

- Overzichtskaart variant 'oplossing knelpunt Achterbroek' ter plaatse